

JYVÄSKYLÄN KAUPUNGIN KESTÄVÄN TYÖMATKALIIKKUMISEN PILOTTI HALLINTOKORTTELISSA

Liikkumisen ohjauksen vuoden 2020 hankkeen loppuraportti
Jyväskylän kaupunki

SISÄLLYS

- Hankkeen tausta ja toimenpiteet
- Hankkeen tavoitteet
- Hankkeen toteutus ja tulokset:
 - Vaikuttavuustutkimus
 - Tutkimuksen toteutus
 - Kyselyn keskeiset tulokset
 - Johtopäätökset
 - Yhteiskäyttöautopalvelun hankinta

HANKKEEN TAUSTA

- Jyväskylän kaupungilla on käynnissä fiksun työmatkaliikkumisen edistämiseen tähtäävän pilotti 2/2020-2/2022. Pilotin jatkoa tarkastellaan pilotin kokemusten perusteella.
 - Pilotti on jatkoa Jyväskylän kaupungin vuonna 2016 käynnistämille toimille kestävän työmatkaliikkumisen edistämiseksi kaupunkiorganisaatiossa.
 - Pilotti koskee keskustassa, ns. hallintokorttelin alueella työskenteleviä noin 500 Jyväskylän kaupungin työntekijää.
- Pilotissa toteutetaan seuraavia toimenpiteitä:
 - Siirtyminen maksulliseen henkilöstöpysäköintiin (päivä- tai kuukausikohtainen maksu)
 - Joukkoliikenne-etuus 20 eur/kk (kausi- ja arvotuotteet, 50 % omavastuuosuus)
 - Pyörähuoltotilaisuuksia
 - Työmatkaliikkumisen kampanjoita
 - Yhteiskäyttöautojen hankinta
- Pilotin eteenpäinviemisestä vastaa Jyväskylän kaupungilla fiksun liikkumisen poikkihallinnollinen työryhmä. Työryhmä selvittää uudistuksen etenemiseen liittyviä käytännön kysymyksiä ja käy vuoropuhelua sidosryhmien kanssa. Kaupungin johtoryhmä ohjaa työtä, ja etenemistä seurataan myös kaupungin yhteistyötoimikunnassa.

HANKKEEN TOIMENPITEET

- Liikkumisen ohjauksen valtionavustuksella toteutettiin hankkeessa:
 1. Vaikuttavuustutkimus, jolla mitattiin pysäköintimaksujen ja fiksun liikkumisen kannustimien vaikutukset sekä kerättiin palautetta pilotin jatkon suunnittelun tueksi
 2. Yhteiskäyttöautopalvelun hankinta- ja käyttöönottoprojekti ja palvelun käyttöönottoon liittyvä viestintä ja markkinointi

HANKKEEN TAVOITTEET

- Koko pilotin osalta tavoitteena on kasvattaa joukkoliikenteen, pyöräilyn ja kävelyn kulkutapaosuuksia. Työnantajana Jyväskylän kaupunki haluaa omalla esimerkillään toimia suunnannäyttäjänä kestävän työmatkaliikkumisen edistämisessä.
- *Vaikuttavuustutkimuksen* osalta tavoitteena oli mitata maksullisen henkilöstöpysäköinnin ja fiksun liikkumisen kannusteiden vaikutukset työmatkojen kulkutapajakaumaan, pysäköintipaikkatarpeeseen ja hiilidioksidipäästöihin sekä selvittää vaikutukset henkilöstön kestävää liikkumista koskeviin näkemyksiin.
- *Yhteiskäyttöautopalvelun* osalta tavoitteena oli varmistaa onnistuneen hankinnan ja palvelun käyttöönoton avulla edellytykset sille, että palvelusta saadaan toivotun kaltainen, ja kaupungin päiväaikaisen käytön lisäksi myös iltaja viikonloppukäyttäjät löytävät palvelun.

HANKKEEN TOTEUTUS JA TULOKSET

VAIKUTTAVUUSTUTKIMUS

TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

- Internet-pohjainen kysely, johon sisällytettiin pilotin seurannan ja jatkon suunnittelun kannalta oleelliset kysymykset.
- Tuloksia verrattiin vuonna 2017 toteutettuun henkilöstön työmatkaliikkumiskyselyyn (huomioiden vertailussa koronapandemian vaikutukset)
- Kohderyhmänä hallintokorttelin henkilöstö
- Tutkimusviikko ma 15.3.- pe 19.3.2021
- 353 vastaajaa, vastausaktiivisuus 64 %
- Oikaistu huomioiden miesten ja naisten vastausprosentit
- Kuvaajissa olevat luvut ovat tutkimuksen perusteella arvioituja henkilömääriä, vastaajien tai matkojen määrä (N) on esitetty kuvan alareunassa.
- Tutkimuksen toteutti Mobinet Oy

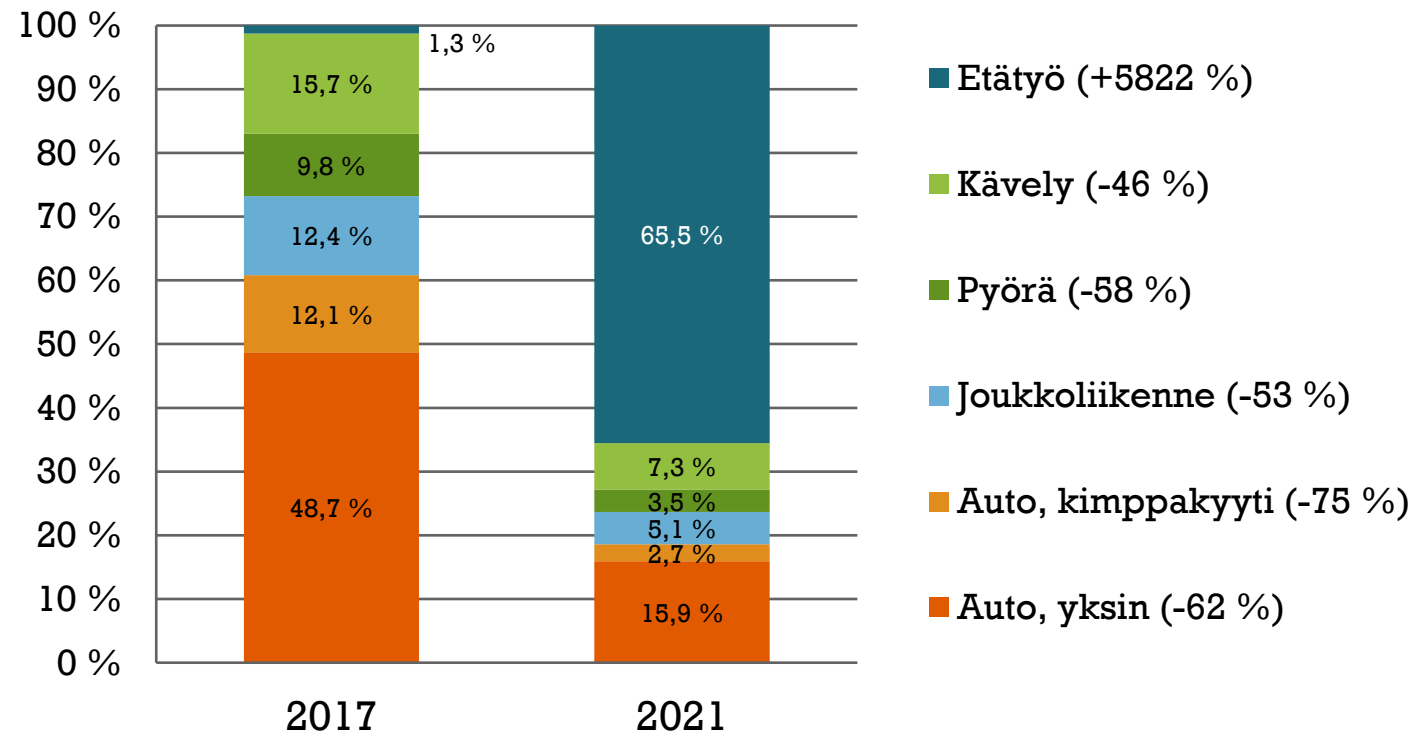
KYSELYN KESKEISET TULOKSET

TYÖMATKAT JA ETÄTYÖ

ETÄTYÖ JA KESTÄVIEN KULKUTAPOJEN SUOSIO VÄHENTÄNEET TYÖMATKOJEN PÄÄSTÖJÄ MERKITTÄVÄSTI

- Koronaviruspandemia on mullistanut työmatkaliikenteen, kun etätyö on korvannut kaksi kolmasosaa työmatkoista.
- Niillä työmatkoilla, jotka koronasta huolimatta tehdään, auton kulkutapaosuus on hallintokorttelissa pienentynyt 8 %-yksikköä verrattuna vuoteen 2017. Eniten on kasvanut kävelyn suosio, mutta myös Linkillä tehdään aikaisempaa selvästi enemmän työmatkoja.
- Etätyön ja kestävien kulkutapojen suosion lisääntymisen myötä työmatkojen hiilidioksidipäästöt ovat vähentyneet vain kolmasosaan entisestä.

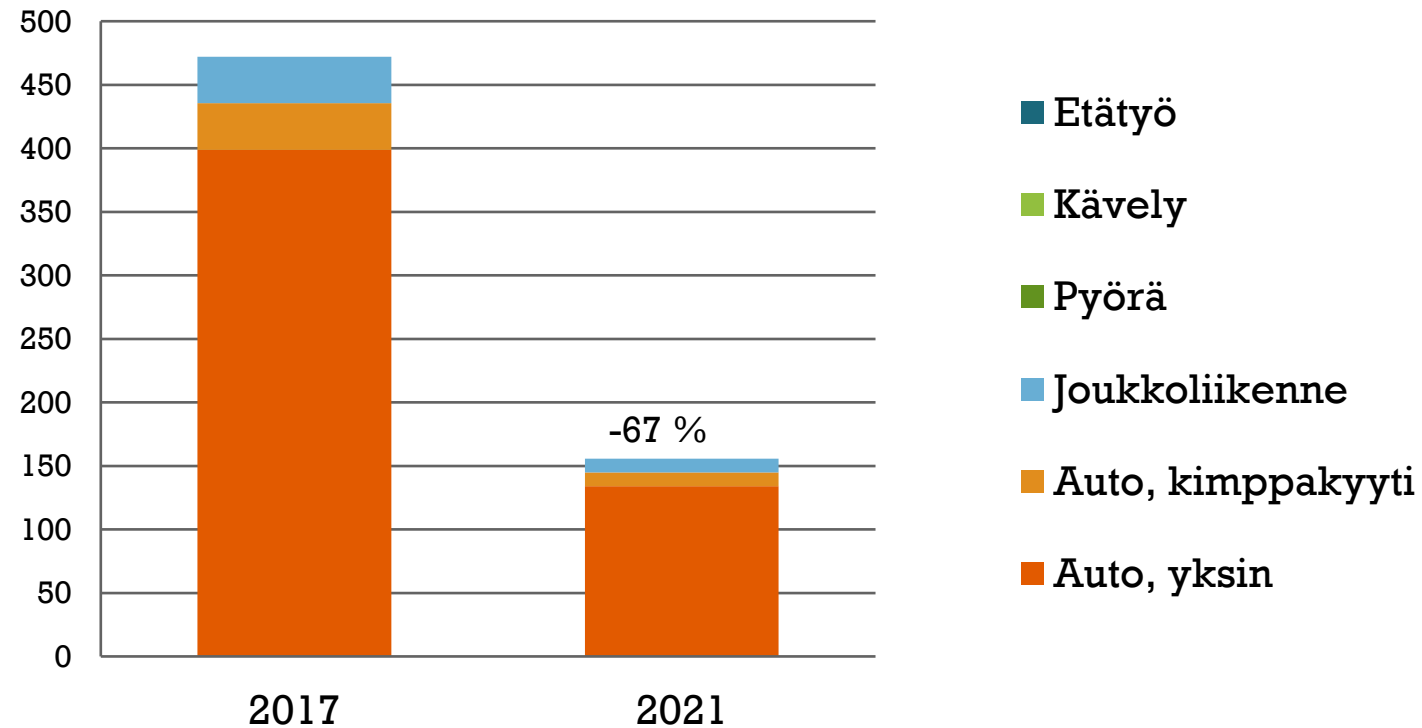
Työmatkojen kulkutapajakauman kehitys

N=1157+1539

Jyväskylän hallintokortteli, Mobinet Oy 2021

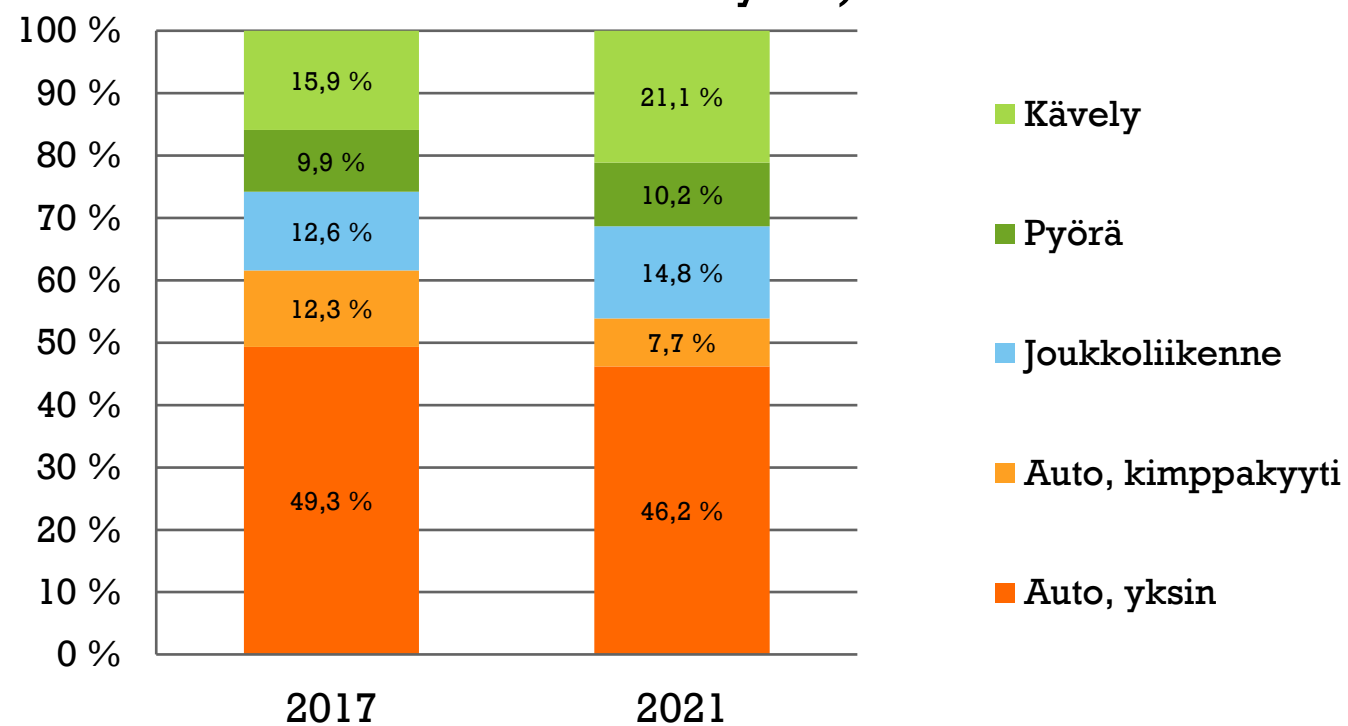
Työmatkojen CO2 päästöjen kehitys (kg/vuosi/hlö)

N=1157+1539

Jyväskylän hallintokortteli, Mobinet Oy 2021

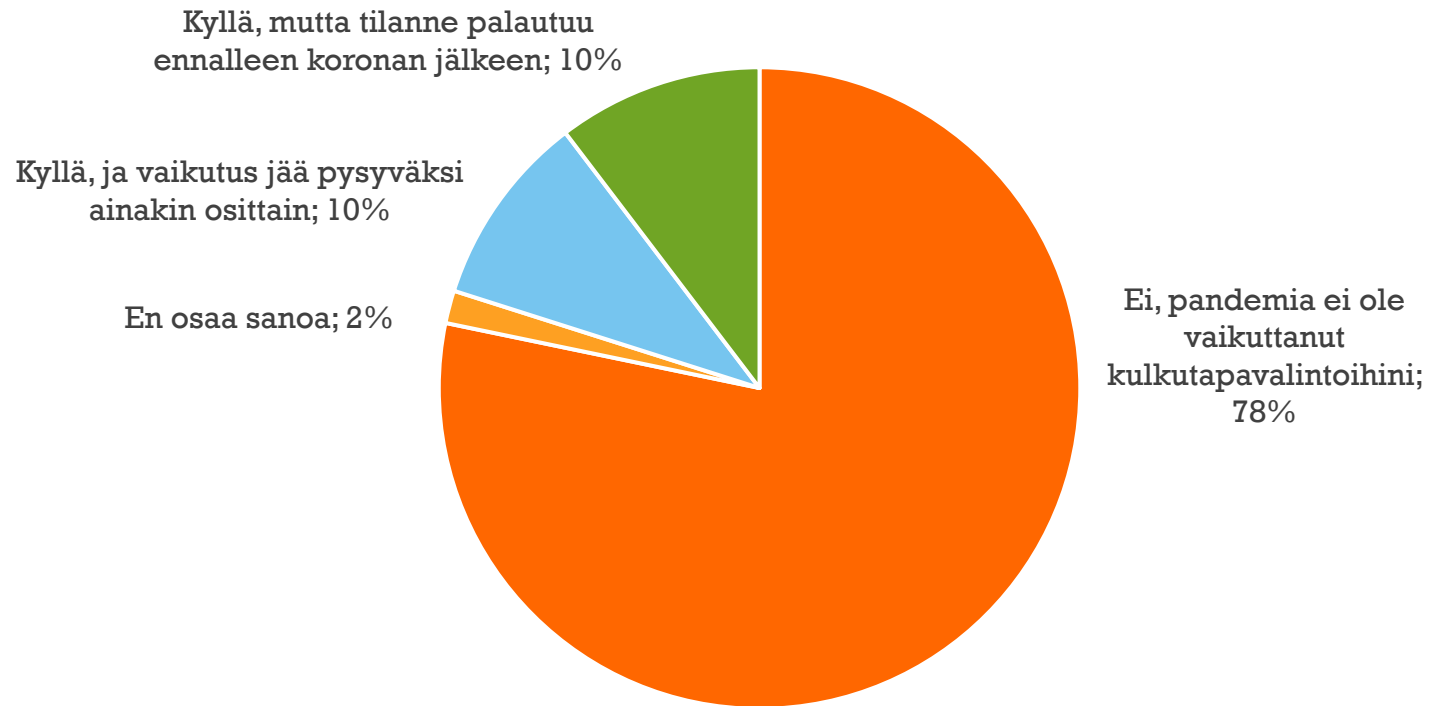
Työmatkojen kulkutapajakauman kehitys (ilman etätyötä)

N=1157+1539

Jyväskylän hallintokortteli, Mobinet Oy 2021

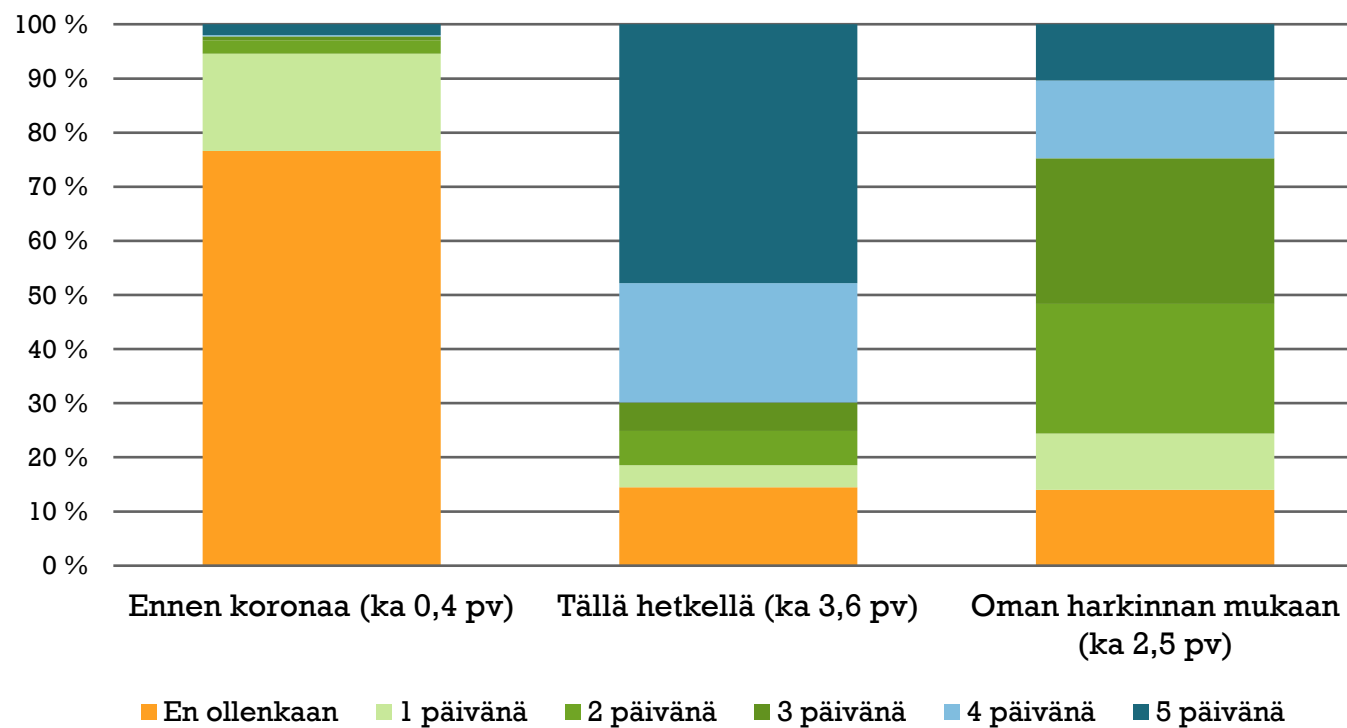
Onko koronaviruspandemia vaikuttanut työmatkojesi kulkutapavalintoihin? (Silloin kun kuljet työpaikalle.)

N=352

Jyväskylän hallintokortteli, Mobinet Oy 2021

Kuinka monena päivänä viikossa teki/tekisi etätöitä?

N=353

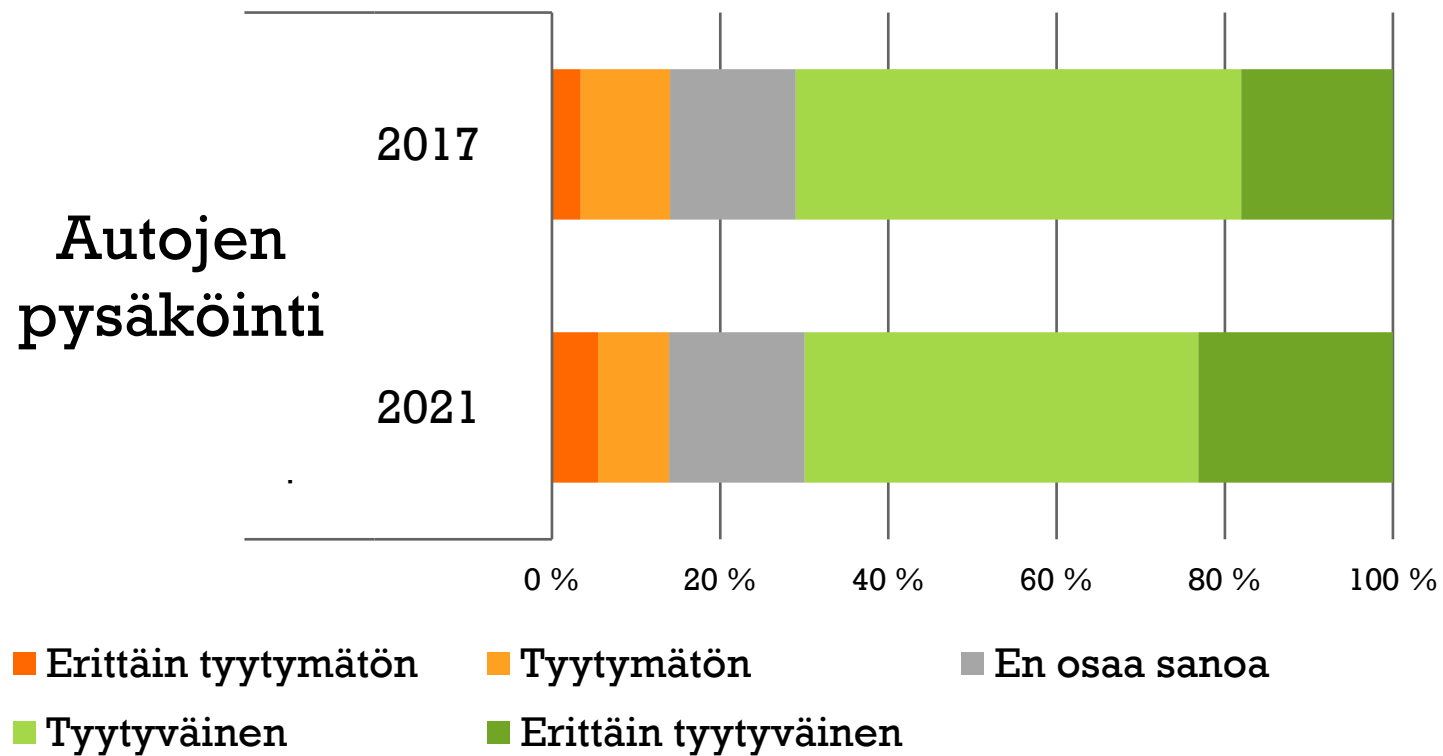
Jyväskylän hallintokortteli, Mobinet Oy 2021

PYSÄKÖINTI, ETUJEN VAIKUTUS JA MIELIPITEET KÄYTÄNNÖISTÄ

PYSÄKÖINTIMAKSUILLA JA FIKSUN LIKKUMISEN KANNUSTIMILLA VAIKUTUSTA KULKUTAPOIHIN

- Uudet työmatkaliikenteen käytännöt, kuten pysäköintimaksut, Linkin joukkoliikenne-etuus ja pyöränhuoltotilaisuudet ovat kyselyn mukaan vaikuttaneet henkilöstön kulkutapoihin. Pysäköintimaksuista huolimatta tyytyväisyys autojen pysäköintiin on hyvä eikä ole muuttunut verrattuna vuoteen 2017.
- Henkilöstöstä 32 % pitää uusia käytäntöjä aiempaa parempina ja vain 11 % pitää niitä aiempaa huonompina.

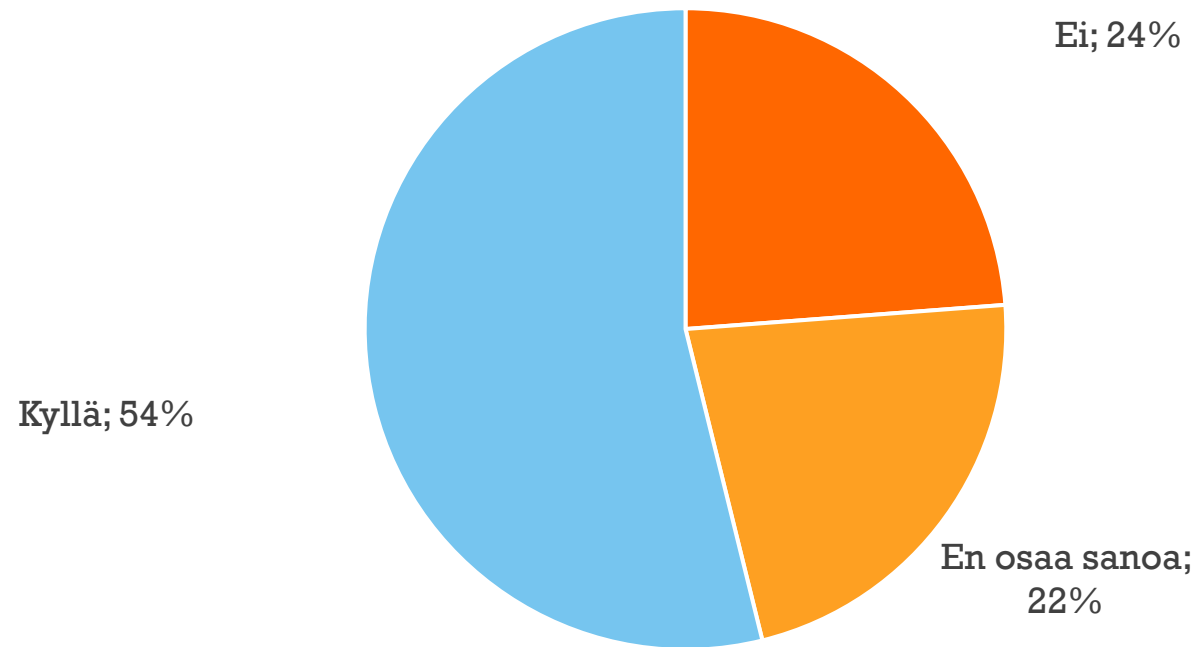
Tyytyväisyys työpaikan kiinteistön olosuhteisiin

N=265/342

Jyväskylän hallintokortteli, Mobinet Oy 2021

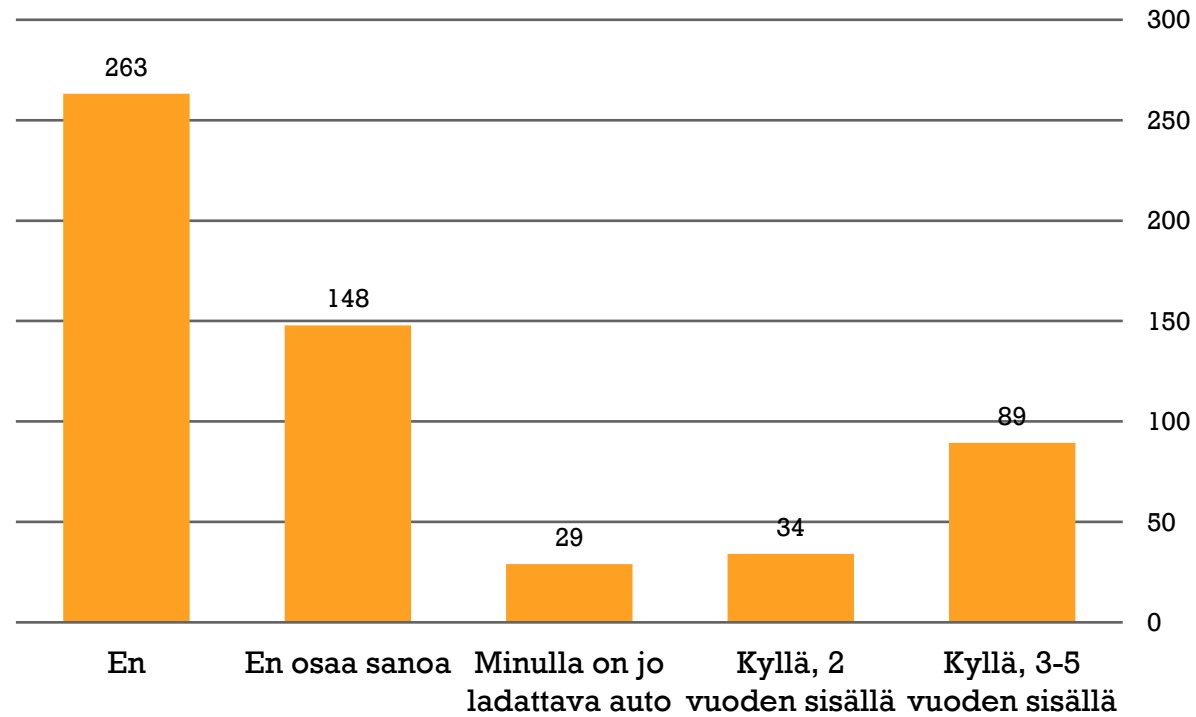
Onko henkilökunnan pysäköintimaksun suuruus mielestäsi kohtuullinen?

N=352

Jyväskylän hallintokortteli, Mobinet Oy 2021

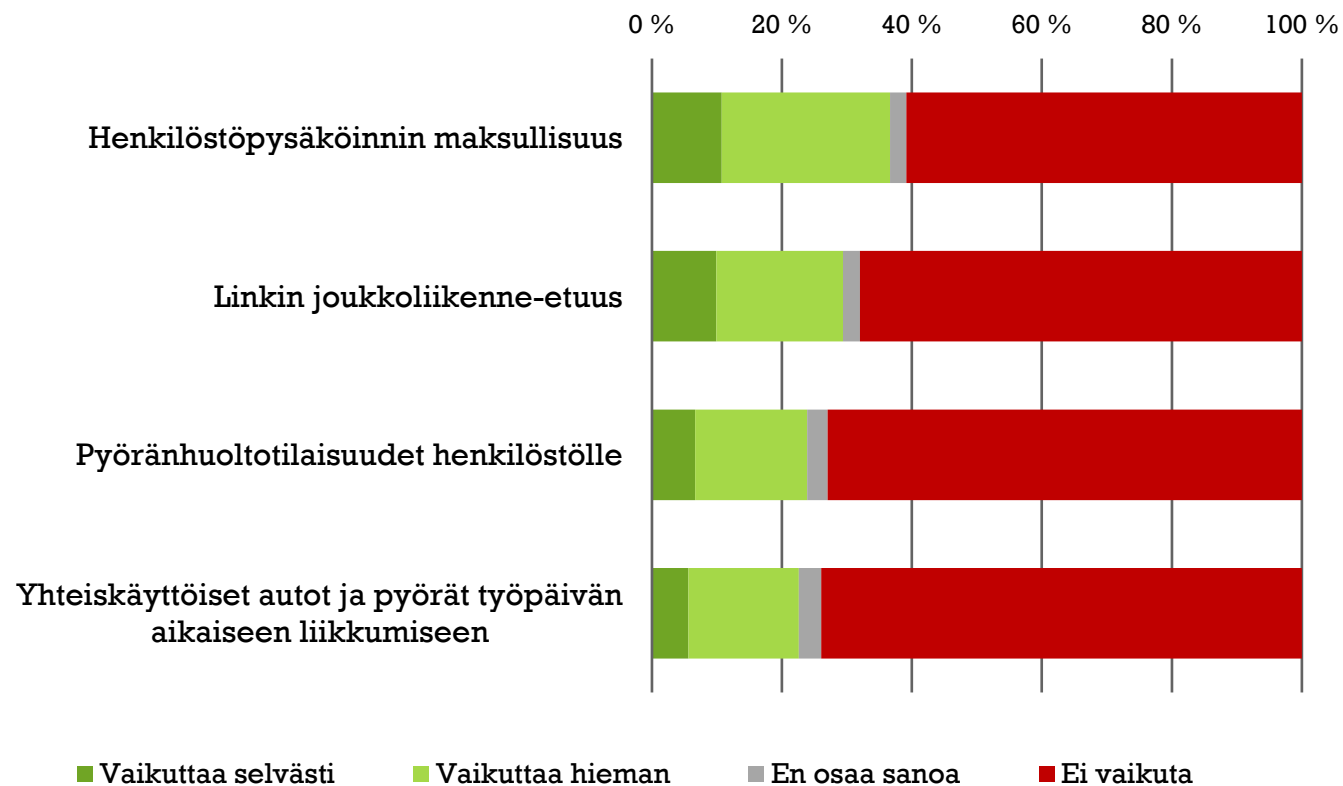
Uskotko hankkivasi sähköauton tai ladattavan hybridin lähivuosina?

N=352

Jyväskylän hallintokortteli, Mobinet Oy 2021

Vaikuttavatko tai vaikuttaisivatko seuraavat työmatkojesi kulkutapavalintoihin?

N=350

Jyväskylän hallintokortteli ja Mobinet Oy 2021

Joukkoliikenne-etuus vähensi yhdessä maksullisen pysäköinnin kanssa auton käytön minimiin. Huonon sään päivänä valitsen bussin en autoa. Normaali kulkuneuvo on pyörä.

Oman auton käyttö on vähentynyt ja linkillä ja pyörällä kulkeminen lisääntynyt.

Ovat vaikuttaneet asenteeseen myönteisellä tavalla.

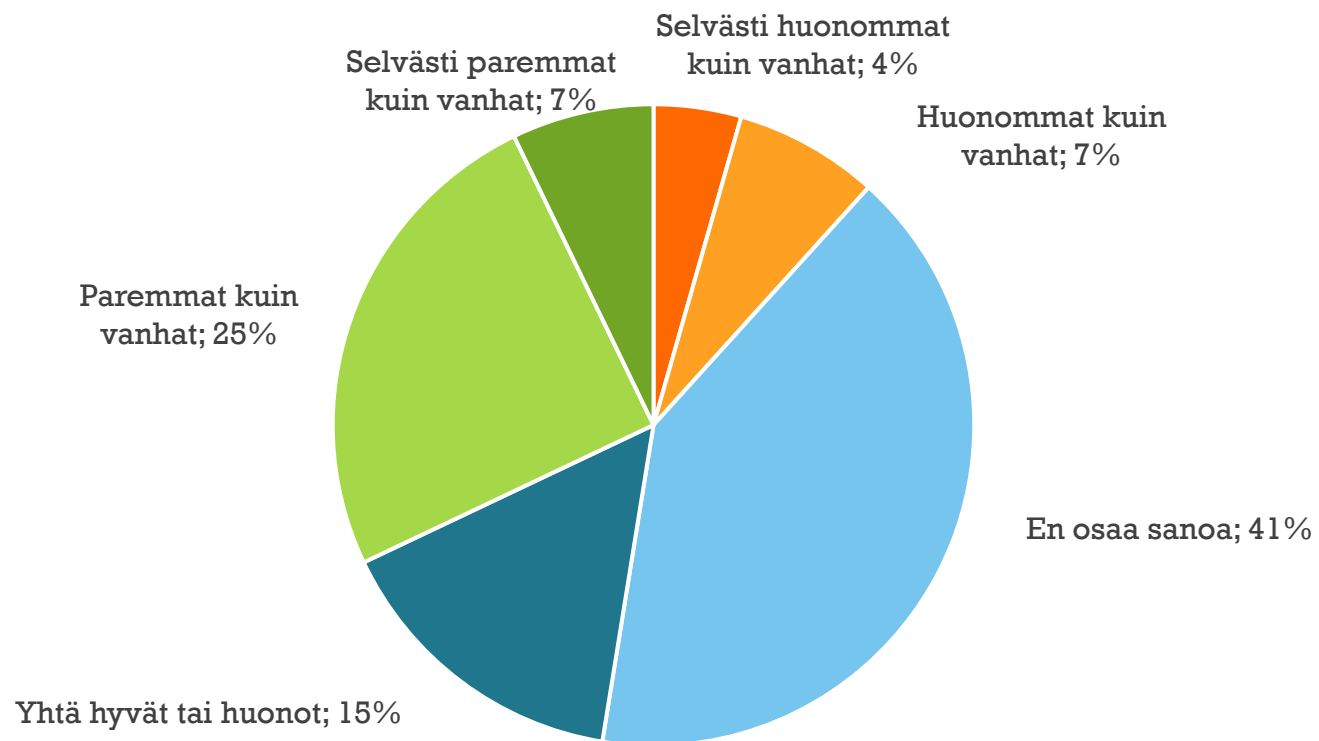
Joukkoliikenne-etuus erittäin hyvä asia. Tulee enemmän käytettyä julkisia kulkuneuvoja myös vapaa-ajalla. "Turha" autoilu jää pois.

Olen alkanut liikkua Linkillä huomattavasti enemmän. Yhteiskäyttöpyörillä kuljen työpäivän aikana välillä.

Kesällä pyöräilen, koska pysäköinti on maksullista.

Pyöränhuoltotilaisuudet ... kuntoon helposti ja edullisesti. Hyvässä kunnossa oleva pyörä lisäsi kohdallani pyöräilyä.

Mitä mieltä olet hallintokorttelin nykyisistä työmatkaliikenteen käytännöistä verrattuna vuoteen 2019?

N=315

Jyväskylän hallintokortteli, Mobinet Oy 2021

JOHTOPÄÄTÖKSET

SUURET MUUTOSTRENDIT

- Etätyökäytännöistä tulee pysyviä, mikäli työpaikan käytännöt tämän sallivat
 - Lähes 90 % henkilöstöstä tekisi etätöitä
 - Tyypillisesti etätöitä haluttaisiin tehdä 2-3 pv/vko
- Sähköautot ja -pyörät ovat yleistymässä nopeasti
 - Sähköautojen latauksen järjestäminen
 - Sähköpyörien latauksen salliminen
 - Merkittävä päästövähennyskeino

JOHTOPÄÄTÖKSET

- Kestävien kulutapojen osuus on kasvanut verrattuna vuoteen 2017
- Pysäköintimaksut, Linkin joukkoliikenne-etuus ja pyöränhuoltotilaisuudet ovat vaikuttaneet kulutapoihin, jokainen erikseen ja yhdessä
- Tyytyväisyys autojen pysäköintiin on hyvä eikä ole muuttunut verrattuna vuoteen 2017
- Henkilöstöstä 32 % pitää uusia käytäntöjä aiempaa parempina, 11 % aiempaa huonompina

TULOSTEN HYÖDYNTÄMINEN

- Tutkimuksen avulla saatiin seuranta- ja vaikuttavuustietoa sekä tietoa henkilöstön näkemyksistä pilotin aikana käyttöönotetuista toimintamalleista ja etuuksista.
- Tuloksia hyödynnetään pilotin jatkosta päätettäessä ja tulevien kestävän liikkumisen edistämistoimien suunnittelussa.
- Tuloksia hyödynnetään myös muiden työnantajien kannustamisessa viisaan työmatkaliikkumisen edistämiseen.

YHTEISKÄYTTÖAUTO- PALVELUN HANKINTA

HANKINNAN TAUSTA JA VALMISTELU

- Yhteiskäyttöautopalvelun hankinta on osa laajempaa fiksun liikkumisen edistämiskokonaisuutta:
 - resurssiviisas ratkaisu työntekijöiden liikkumistarpeisiin
 - autottoman arjen mahdollistaminen
 - uusien liikkumispalveluiden edistäminen
 - sähköautoilun tekeminen tutuksi
- Hankinnan valmistelussa hyödynnettiin mm. kuntien yhteiskäyttöauto-opasta ([Väyläviraston oppaita 1/2019](#)) ja muiden kuntien kokemuksia
- Osana hankinnan valmistelua toteutettiin markkinakartoitus ja -vuoropuhelu keväällä 2020
- Kilpailutusprosessi toteutettiin kevään 2020 aikana
 - Kilpailutuksen voitti Omago Oy
- Sopimuksen keskeinen sisältö:
 - Palveluntuottaja toimittaa sähköautot ja niiden digitaaliset varauspalvelut tilaajan käyttöön, sekä huolehtii, että autot ovat asianmukaisessa käyttökunnossa
 - 4-vuotisen puitesopimuskauden aikana autoja on mahdollista tilata lisää
 - Virka-ajan ulkopuolisista vuokrauksista syntyy sopimus varaajan ja palveluntuottajan välille

JYVÄSKYLÄN KIMPPA-AUTOT PÄHKINÄNKUORESSA

- [Kolme täyssähköautoa](#) Jyväskylän kaupungin työntekijöiden ja asukkaiden yhteiskäytössä 8/2020 alkaen
- Autot työntekijöiden käytössä arkisin klo 7–16.30, muina aikoina asukkaiden vuokrattavissa
 - 8 euroa/tunti tai 56 euroa/vuorokausi
- Volkswagen e-Up ja Nissan Leaf -täyssähköautojen kotipesä Jyväskylän kaupungintalon pihassa
 - Kaupungintalon pihassa ladattava sähkö on 100% uusiutuvaa.
- palveluntuottajana Omago Oy
- Varaukset ja ovien avaukset selainpohjaisella sovelluksella

PALVELUN KÄYTTÖÖNOTTO- VAIHE

- Autojen käytöstä järjestettiin työntekijöille teams-opastusta sekä kaikille avoimia non stop-opastustilaisuuksia
- Hallintokorttelin työntekijöiden osalta linjattiin, että yhteiskäyttöautoja tulee käyttää ensisijaisesti
- Käyttöönottovaiheessa autojen käyttö rajattiin hallintokorttelin työntekijöihin, keväällä 2021 käyttöoikeus laajennettiin kaikille kaupungin työntekijöille
- Omago Oy toteutti käyttäjäkyselyn lokakuussa 2020

KÄYTTÄJIEN KOKEMUKSIA

■ Video käyttäjien kokemuksista (YouTube)

Yhteiskäyttöautojen ansiosta ei tarvitse tulla omalla autolla niin päivinä, kun tarvitsee autoa työpäivän aikana. (työntekijä)

Minulla on toiminut autot tosi hyvin työkäytössä. (työntekijä)

Olen ollut tosi tyytyväinen autoihin sen ensiopastuksen jälkeen kun oppi niitä käyttämään. Uskon, että tulevaisuutta on erilaisten asioiden yhteiskäyttö, autot ovat siitä yksi esimerkki. (työntekijä)

Tällaisia palveluita saisi tulla lisää, koska ei ole tarvetta omalle autolle, kun näitä saa helposti käyttöön. (asukas)

Kuva: Hanna-Kaisa Hämäläinen

AUTOJEN KÄYTTÖASTE

- 1. vuoden aikana (1.7.2020-30.6.2021) autoilla on ollut:
 - 114 käyttäjää, joista 56 työntekijöitä
 - 768 varausta, joista 586 työvarauksia
 - 2712 varaustuntia, joista 1786 työvarauksia
 - 23 497 ajokilometriä, joista 14 135 työajoja
- Käyttöaste on kasvanut erityisesti kevään ja alkukesän 2021 aikana koronatilanteen helpottaessa

OPIT JA KOPIT HANKINNASTA

- Tiedä mitä hankitaan, tutustu palveluihin
- Varaudu muuttuviin olosuhteisiin ja markkinoihin – kehitä palvelua ketterästi
- Kokeile ja toteuta rohkeasti
- Kasvata käyttöastetta linjaamalla ja tiedottamalla